

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een groot deel van de Chinese uitvoer bestaat uit laaggeschoold intensief geproduceerde goederen, terwijl dat voor Nederland een klein deel is.
- Een groot deel van de Nederlandse uitvoer bestaat uit goederen uit de primaire sector, terwijl dat voor China een klein deel is.
- Bij technologisch intensief geproduceerde goederen is in Nederland sprake van een hoge mate van uitvoer waarbij geen sprake is van concurrentie tussen Nederlandse en Chinese bedrijven.

2 maximumscore 2

Een antwoord waaruit blijkt dat Nederland producten waarvoor vooral laaggeschoolde arbeid ingezet wordt (deels) uit China invoert. Daardoor is dus minder binnenlandse productie nodig en gaan in Nederland arbeidsplaatsen verloren voor laaggeschoolden.

Indien in het antwoord 'binnenlands' niet is verwoord

0

3 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

De toename van de valutareserves kan erop wijzen dat de monetaire autoriteiten probeerden de koersstijging van de Chinese munt af te remmen met steunverkopen van hun eigen valuta (ze hebben de eigen munt verkocht tegen dollars).

4 maximumscore 2

ja

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Het groeiende overschot op de lopende rekening wijst op groeiende export (bij een gelijkblijvende of afnemende import) wat er voor zorgt dat de economische groei wordt gehandhaafd.

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 2

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Door het beperken of afschaffen van de hypotheekrenteaf trek wordt het financieren van de aanschaf van een woning duurder waardoor de vraag naar koopwoningen afneemt. Hierdoor daalt de prijs van koopwoningen waardoor nieuwbouw minder winstgevend is zodat sommige bouwbedrijven afzien van het realiseren van hun bouwplannen.

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

Bij een bruto-inkomen van € 40.000 → ovb = $18 \times € 600 = € 10.800$ →
 $\frac{10.800}{180.000} \times 100\% = 6\%$

7 maximumscore 2

ja

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- Zonder fiscale behandeling eigen woning is de verhouding

$$\frac{105.985}{27.848} = 3,8 (: 1).$$

Met fiscale behandeling eigen woning is de verhouding

$$\frac{125.609}{30.867} = 4,1 (: 1).$$

- Bij een bruto-inkomen van € 40.000 stijgt het netto-inkomen met
 $\frac{30.867 - 27.848}{27.848} \times 100\% = 10,8\%$.

Bij een bruto-inkomen van € 200.000 stijgt het netto-inkomen met

$$\frac{125.609 - 105.985}{105.985} \times 100\% = 18,5\%.$$

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat meneer Kreukers met een hypotheek van € 1.000.000 op grond van maatregel A slechts de rente over € 400.000 (minder dan de helft van de totale lening) mag aftrekken van de belasting, terwijl bij maatregel B de volledige rente over € 1.000.000 aftrekbaar blijft, zij het niet tegen maximaal 52% maar tegen maximaal 42%.

Vraag	Antwoord	Scores												
9	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juiste berekening is: <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">nadeel afschaffing hypotheekrenteaftrek</td> <td style="text-align: right;">€ 11.767</td> </tr> <tr> <td colspan="2">voordelen:</td> </tr> <tr> <td>maatregel I: heffingskorting EWT $0,0156 \times € 400.000$</td> <td style="text-align: right;">€ 6.240</td> </tr> <tr> <td>maatregel II: $0,5 \times € 1.500$</td> <td style="text-align: right;">€ 750</td> </tr> <tr> <td>maatregel III:</td> <td style="text-align: right;"><u>€ 4.777</u> +</td> </tr> <tr> <td>totaal voordelen</td> <td style="text-align: right;">€ 11.767</td> </tr> </table>	nadeel afschaffing hypotheekrenteaftrek	€ 11.767	voordelen:		maatregel I: heffingskorting EWT $0,0156 \times € 400.000$	€ 6.240	maatregel II: $0,5 \times € 1.500$	€ 750	maatregel III:	<u>€ 4.777</u> +	totaal voordelen	€ 11.767	
nadeel afschaffing hypotheekrenteaftrek	€ 11.767													
voordelen:														
maatregel I: heffingskorting EWT $0,0156 \times € 400.000$	€ 6.240													
maatregel II: $0,5 \times € 1.500$	€ 750													
maatregel III:	<u>€ 4.777</u> +													
totaal voordelen	€ 11.767													

Opgave 3

10 maximumscore 8

Te beoordelen onderdeel:

- a Het nadeel dat Britse importeurs ondervinden is juist uitgewerkt. Te denken valt aan het feit dat de uit het eurogebied geïmporteerde goederen na de koersdaling van het pond in ponden omgerekend duurder zijn geworden. Dit vermindert de afzet op de binnenlandse markt.
- b De inzet van de rente als beleidsinstrument en de gegeven voorwaarde waaraan moeilijker kan worden voldaan zijn juist uitgewerkt. Te denken valt aan het feit dat een daling van de rente er toe leidt dat gezinnen / bedrijven goedkoper kunnen lenen.

Ten aanzien van de voorwaarde valt te denken aan het feit dat internationale beleggers door deze rentedaling echter minder in ponden zullen willen beleggen. Dit leidt tot een daling van de vraag naar ponden, zodat de wisselkoers van het pond verder daalt. Dit bemoeilijkt het handhaven van het pond binnen de gegeven bandbreedte.

- c Het positieve effect van de gekozen maatregelen op het consumentenvertrouwen of op het producentenvertrouwen in de Britse economie is correct uitgewerkt, evenals het nadelige effect daarvan op een van de gegeven voorwaarden.

maatregel 1

Te denken valt aan het feit dat door een verlaging van de btw het prijspeil van de consumptie daalt, zodat de koopkracht stijgt en het consumentenvertrouwen verbetert.

Ten aanzien van de voorwaarde valt te denken aan het feit dat de afname van de btw-ontvangsten niet (in voldoende mate) gecompenseerd zal worden door een stijging van het bbp. Hierdoor zal het financieringsstekort stijgen. Daar dit tekort nu al 3% van het bbp bedraagt, bemoeilijkt dit het voldoen aan de voorwaarde van een maximaal financieringsstekort van 3% van het bbp.

Vraag	Antwoord	Scores
	maatregel 2 Te denken valt aan het feit dat investeringen in het wegennet de productiestructuur verbeteren waardoor de productiekosten dalen / de kwaliteit van het transport verbetert. Dit leidt tot een verbetering van het producentenvertrouwen. Ten aanzien van de voorwaarde valt te denken aan het feit dat hierdoor echter de overheidsbestedingen zullen stijgen hetgeen niet (in voldoende mate) gecompenseerd wordt door een stijging van het bbp. Hierdoor zal het financieringstekort stijgen. Daar dit tekort nu al 3% van het bbp bedraagt, bemoeilijkt dit het voldoen aan de voorwaarde van een maximaal financieringstekort van 3% van het bbp.	
	maatregel 3 Te denken valt aan het feit dat een verhoging van deze uitkeringen de koopkracht van ontvangers er van verhoogt, waardoor het consumentenvertrouwen verbetert. Ten aanzien van de voorwaarde valt te denken aan het feit dat de hogere uitkeringen zullen leiden tot een hogere lastendruk waardoor de loonkosten bij bedrijven kunnen stijgen. Hierdoor kan de kostprijs en het exportprijsspeil stijgen. Dit leidt tot een daling van de export en een daling van de vraag naar ponden, zodat de wisselkoers van het pond verder daalt. Dit bemoeilijkt het handhaven van het pond binnen de gegeven bandbreedte.	
	maatregel 4 Te denken valt aan het feit dat daardoor de kwaliteit van het beroepsonderwijs / de aansluiting van het beroepsonderwijs op het bedrijfsleven verbetert. Dit leidt tot een daling van de productiekosten per eenheid product / verbetering van de kwaliteit van producten. Hierdoor verbetert het producentenvertrouwen. Ten aanzien van de voorwaarde valt te denken aan het feit dat hierdoor echter de overheidsbestedingen zullen stijgen hetgeen niet (in voldoende mate) gecompenseerd wordt door een stijging van het bbp. Hierdoor zal het financieringstekort stijgen. Daar dit tekort nu al 3% van het bbp bedraagt, bemoeilijkt dit het voldoen aan de voorwaarde van een maximaal financieringstekort van 3% van het bbp.	
	<i>Opmerking</i> <i>Noteer voor de onderdelen a, b, c1, c2, c3, c4: 0, 1 of 2 punten.</i> <i>0 → (vrijwel) geheel fout</i> <i>1 → bij twijfel</i> <i>2 → (vrijwel) geheel goed</i>	
	Indien er geen sprake is van consistentie in het advies of het gebruikte aantal woorden teveel afwijkt	-1

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 4

11 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat hoe minder brandstof een auto verbruikt, hoe lager de CO₂-uitstoot is en hoe lager het (marginale) tarief van de bpm is.
- Een antwoord waaruit blijkt dat de ontwikkeling tussen 2010 en 2013 laat zien dat het vaste deel van de bpm geleidelijk verdwijnt en vervangen wordt door een variabel deel dat progressief stijgt op basis van de CO₂-uitstoot en dus van het brandstofverbruik.

12 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de belasting (deels) verschuift van bezit naar gebruik van de auto.

13 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat een deel van de negatieve externe effecten nu wordt geïnternaliseerd.

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

basis $0,19 \times 32.000 - 824 = \text{€ } 5.256$

eerste schijf $(180 - 110) \times 52 = \text{€ } 3.640$

tweede schijf $(210 - 181) \times 173 = \text{€ } 5.017$

totale heffing bpm $\text{€ } 13.913$ (een hoger bedrag dan in 2010)

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 5

---

15 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de vergelijking $SP = PU$.

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$Y = 0,75(Y - 0,27Y) + 20 + 44 + 90 \rightarrow Y = 0,5475Y + 154 \rightarrow Y = 340,33$$

$$C = 0,5475 \times 340,33 + 20 = 206,33 \text{ (mld euro's) (lager dan 216)}$$

17 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat het vervallen van de collectieve regeling voor prepensioenen er toe zal leiden dat een deel van de werknemers vanwege de financiering van de individuele pensioenregeling een groter deel van het (extra) inkomen zal sparen.

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat door de afschaffing van de prepensioenregeling minder werknemers zullen stoppen vóór hun 65e hetgeen betekent dat het arbeidsaanbod minder sterk afneemt (en de verkrapping van de arbeidsmarkt beperkt blijft).

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 6

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Bij een recessie zullen bedrijven, door tegenvallende inkomsten, bezuinigen op hun investeringen. Vaak zullen deze bezuinigingen juist de (vernieuwende) investeringen treffen, waarbij relatief veel van ICT gebruik wordt gemaakt.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{51.115 - 20.213}{853.164 - 397.556} \times 100\% = 6,8\%.$$

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$2001: \frac{20.213 \times 10^6}{336.000} = \text{€ } 60.158$$

$$2005: \frac{22.473 \times 10^6}{280.000} = \text{€ } 80.261$$

$$\text{dus } \frac{80.261 - 60.158}{60.158} \times 100\% = 33,4\% \text{ groei}$$

22 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- ICT-bedrijven hebben tijdens de goede tijden weinig aandacht gehad voor inefficiënte inzet van arbeid in het productieproces, maar de recessie dwingt tot rationalisatie hiervan.
- De krimpende ICT-bedrijven zullen hun minst productieve werknemers ontslaan.

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 7

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Doordat een groter deel van de beroepsgeschikte bevolking zich beschikbaar stelt voor de arbeidsmarkt, wordt de arbeidsmarkt ruimer.

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Werknemers willen zorgtaken uitvoeren / vrijwilligerswerk doen en kiezen voor deeltijdwerk.

25 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om diepte-investeringen.
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Hogere lonen kunnen leiden tot substitutie van arbeid door kapitaal waardoor de arbeidsvraag (relatief) afneemt en de ruimte op de arbeidsmarkt toeneemt.

26 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat bij (1) consumptie / bestedingen / effectieve vraag moet worden ingevuld, omdat als gevolg van de hogere lonen de consumptie / bestedingen / effectieve vraag stijgt, waardoor de arbeidsvraag groeit en de ruimte op de arbeidsmarkt afneemt.

27 maximumscore 2

- Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Bij A is er sprake van een positief verband doordat (relatief) hogere lonen door de (relatief) hogere loonkosten (per eenheid product) verplaatsing van de productie naar het buitenland aantrekkelijk maken 1
  - Bij B is er sprake van een positief verband doordat verplaatsing van productie naar het buitenland leidt tot een lagere arbeidsvraag en daarmee tot een toename van de ruimte op de arbeidsmarkt 1